

A Magyar Front emlék-táblájának avatása

A Magyar Front intéző bizottsága, a hazai antifasiszta ellenállási mozgalom vezető testülete 1944 őszén az egykori Ilona, a mai Szabó Ilonka utca 16. számú házban tartotta ülését. Az évforduló alkalmából, az illegális összjelemezések helyszínén csütörtökön emléktábla-avatás ünnepséget rendezett a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége és a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsa.

A 40 évvel ezelőtti eseményekre emlékezve Padányi Mihály, a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége elnöke beszédében rámutatott: a Magyar Front a kommunizmus kezdeményezésére jött létre, négy demokratikus politikai párt: a Béképárt, a Szociáldemokrata Párt, a Független Kisgazdapárt és a később csatlakozott Parasztpárt antifasiszta szövetségeként. A Magyar Nemzethez! címzett kiáltványukban széles körű elemzését adták az 1944. március 19-i, a hitleri csapatok bevonulását megelőző időszaknak és megfogalmazták a német megszállók elleni harc legfőbb kívánalmait. Felsőzölöttök többek között az ipari munkásságot arra, hogy lassítsa, szabályozza az értelmetlen háborút szolgáló termelést, a parasztságnak pedig azt javasolták, hogy rejtse el a termékeit, egy szem gabonát se adjanak a fasisztáknak.

A Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetségének elnöke arról is szól, hogy a Magyar Front e nehéz idő-

telet és dicsőség azoknak, akik mertek tenni a haza érdekében — mondotta befejezősül Padányi Mihály, a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetségének elnöke.

Az emléktáblát az MSZMP budapesti bizottsága és I. kerületi bizottsága nevében Jassó Mihály, a budapesti pártbizottság titkára, és Pehér Józsefné, az I. kerületi pártbizottság első titkára; a Hazafias Népfőnt képviselőjében Molnár Béla, az Országos Tanács titkára és Fischl Erika, a budapesti bizottság titkára; a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége részéről Padányi Mihály elnök és Kerekes Imre titkár koszorúzták meg. A fegyveres testületek koszorúját Szűcs Ferenc honvéd altábornagy, Földesi Jenő rendőr altábornagy, és Nagy György vezérőrnagy, a Munkásörög országos parancsnokának első helyettese helyezte el. A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség nevében Emőd Péter, a KISZ KB titkára és Lengyel Sándor, a budapesti bizottság titkára; a Fővárosi Tanács képviselőjében Péntek János elnökhelyettes és Zágon Bertalan, az I. kerületi tanács elnöke koszorúzott. Az avatási ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Reméljük, vagy hisszük?

Válasz K. G.-nek

Gondolatébresztő levelet kaptam K. G.-től, aki a gazdaságirányítási reformjával kapcsolatos kétélyeit fogalmazza meg. Azért is örültem levelének, mert nem valamiféle ódivatú ideológiai ellenérveket sorol, nem a szocializmus alapjait feltűti a reformfolyamat kibontakozásától, hanem a megvalósítás feltételei és lehetőségei iránti aggodalmát fogalmazza meg.

1.

„Milyen mértékben valószínűsíthető meg, hogy a vállalatok nem kapnak állami garanciát esetleges veszteségeik pótlására? Nyilatkozatokból tudom, azonkívül sejttem, hogy úgy sem engednek csödbe jutni néhány ágazatot. Kiemelt program lesz a mikroelektronika, a biotechnika, a kőolaj-, szén- és egyéb bányászati és feldolgozó, az energiaellátás általában, a kenyérgyártás, sőt, nem engedhetjük meg elsorvasztani fő húzó ágazatunkat, a mezőgazdaságot, és az élelmiszeripart általában, de ezeken kívül is sok más gazdasági tevékenység, melyek csödbe jutása (leállása) esetén megállna a gazdaság. Importtal pótlás, úgy hiszem, átmenetileg sem lehet cél, csak kényszerű túltöltőmunka. Mi lesz tehát? Vagy továbbra is dotáció, vagy engedélyezett áremelés?

Az infláció is meghaladhatja egyszer mind a fogyasztók tűrőképességét, mind a kiegyensúlyozott gazdaságfejlesztés normáit. Fokozott versenyhelyzetet teremtenek? A legtöbb helyen ez igazából nem valószínűsíthető meg. Még néhány tézis (köz-ség) tönkremenetelét sem hiszem, hogy megengedhetjük, nem beszélve nagyélelmiszeripari üzemekről. Jobban feltárják a vállalati tartalékokat? Ezt régóta szorgalmazzák, de az eredményekről megoszlanak a vélemények. Ezután jobban fog menni? Ezt remélhetjük. De hisszük is?”

2.

Rokonszenvesen tartom olvasónk kételkedését, azért is idéztem ilyen hosszán gondolatait. Olyan dolgokat kérdez, amelyeket majd csak történelmi távlatból lehet egyértelműen eldönteni. Nem is vállalkozom egyébre, csupán afféle nyilvános egytűngondolatra. Jómagam mindenesetre optimistább vagyok K. G.-nél.

Nem hiszem, hogy túlságosan széles lenne azoknak a gazdálkodó egységeknek a köre, amelyeket az új szabályozás miatt egyértelmű csődhelyzet fenyegetne. Bizakodom abban, hogy a bevezetendő új intézkedések kikényszerítik a vállalati tartalékok feltárását. Nem hiszem, hogy a vállalatok többségénél nincs más alternatíva, csak a dotáció, vagy az engedélyezett áremelés.

Persze, mindennek ára van. S itt keverednek különböző szempontok. Gazdasági megfontolások a politikaiakkal, közgazdálkodásunk állapota, s a gazdasági valóság helyzete. A reformfolyamat továbbvittele szerintem nem döntés kérdése, hanem a társadalom döntő erőinek egyetértésén kell alapulnia. Kérdés tehát, hogy ezek az erők milyen cél érdekében mekkora árat hajlandók fizetni. Ehhez az szükséges, hogy rendelkezzenek a kellő információkkal, hogy felismerjék a döntéshelyzetet. Belássák, hogy változatlan eszközökkel a jelenlegi helyzetünket sem tudjuk megőrizni.

Miben látom azt az árat, amit a továbblépésért fizetni kell? Először is: a káderpolitika javításában. Számtalan vállalatnál és rengeteg kárt okoztak, és sajnos, ma is okoznak még a helyükre nem való emberek. Ez nemcsak képességek, intelligencia, hanem elsősorban szemlélet és alapállás, no meg igényrendszer és szabályozottság kérdése. Káderpolitikánk még sok vonatkozó a direkt irányítás idejéből. Akkor az számított a legfontosabb követelménynek, hogy a vezető ne önállósodjon, hanem hajtsa végre az utasításokat. Évtizedes rutinnal, begyakorlottsággal, nem lehet hirtelen gyökeresen változtatni, az emberek beállítottságát, egyéniségét sem lehet ellenkezőjére fordítani. Aki olyan egyéniség, hogy folyton parancsra vár, fölfelé pislog, csak sűgásra mer dönteni, az aligha fog céltudatos, és önálló döntéseket hozni a vállalatánál.

Remélhető azonban, hogy a vállalatirányítás új formáinak keretében kiválasztódnak az új követelményeknek megfelelő vezetők.

A fejlődés árához tartozóknak gondolom, hogy a munkahelyhez való jog munkához való joggá változzon. Fővállaljuk az átirányítás, átképzés, néhol az elbocsátás feladatát. S ami ennek a másik oldala: merjük megbecsülni, néven nevezve,

3.

Különbséget kell tenni aközött, hogy dotálnak egy veszteséges ágazatot, s aközött, hogy a társadalmi erőforrásokat az élenjáró ágazatokba csoportosítják át. Különbséget kell tenni aközött is, hogy a rendszeres áremelések mely fogyasztói rétegek tűrőképességét teszik próbára: azokét-e, amelyek ma hiába dolgoznak tisztességesen a munkahelyükön, jelentős jövedelemtöbbletet csak a kiegészítő gazdaságból remélhetnek, ha egyáltalán hozzájuthatnak ilyesmibe, vagy azokét, akiknek a teljesítménye nem lesz majd elég ahhoz, hogy növeljék bérüket, s ezért kénytelenek lesznek fogyasztásukat csökkenteni?

példaként állítani a kiemelkedőket, a tehetségeket, a szorgalmasakat. Ehhez is kérelem és magabiztos vezetés kell: olyan, amelyik rendelkezik kellő szakmai és morális reputációval ahhoz, hogy, képletesen szólva, elválassza az ocsut a kölestől.

A haladásért fizetendő árhoz tartozik az is, hogy bizonyos termékek gazdasági súlya megváltozik. Bizonyos cégeket átler a fejlődés, világgpiaci összehasonlításban nem lehet már ott gazdaságosan termelni. Ezekhez viszont sok ezer embernek egész élete, munkája kapcsolódik, vezetőik jelen vannak a gazdasági és a politikai intézményrendszer magas szintjein. Bizonyos „szent teheneket” merni kell más feltételek közé helyezni, vég-ső soron akár levágni is.

Igenis létezik reális változatként a vállalati tartalékok feltárása, amit eddig azért hagytak olyan könnyen veszendőbe menni, mert nem múltott rája sem a vezetők, sem a dolgozók egzisztenciája. Eddig kevésbé fűződött érdek mindehhez, inkább homályos elvárások, kérések, szölamok.

Dobozok méretre

Egy kisszövetkezet számvetése

Ipari szövetkezeteink egy része az utóbbi időben — lehetőségével élve — kisszövetkezeti formában működik. A változások egy régóta működő szegedi ipari szövetkezetnél követjük nyomom. Az 1959-ben alakult üzem cégtábláján 1983 óta olvasható: Csongrád megyei Dobozkészítő és Papírfeldolgozó Kisszövetkezet.

Ardai Imréné főkönyvelő röviden összefoglalja az érzékelhető változásokat. A takarékoságot, nagyobb odafigyelést, jobb teljesítményeket gazdasági hasznosságuk arányában tudják honorálni. A dolgozók kockázatvállalását eredményezi, hogy kéthavi alapmunkabéruknak részlegyet kötelesek váltani. A szigorú csoportnorma szerinti munka, a nem termelő létszám csökkentése a bérszínvonal több mint 10 százalékos emelkedését hozta.

Akadnak gondok is bőven. Egy éve a papíripari vállalat saját maga feldolgozhatja termékeinek egy részét, szükségült az ipartól

beszerezhető olcsó alapanyagok részaránya. Előfordul, hogy a sokkal drágább importpapirokat kell felhasználniuk, holott a gyengébb minőségű is megfelelne a célnak. Mivel árakban az alapanyag tényleges beszerzési árát érvényesítik, akaratukon kívül belekerülnek egy árfejhajtó spirálba. Nyilvánvaló, ha egy ipari szövetkezet termékei számára készült gyűjtődobozt 9 forint helyett 18 forint 60 filléres anyagköltséggel meg kell adni, akkor el, közvetítik az öket ért hatást. Megrendelőkkel emiatt sokszor konfliktusba kerülnek, azok természetesen alkudni szeretnének.

A 70—80 dolgozó évi 26—30 millió forint termelési értéket állít elő. A megrendelők igényének megfelelő mérethez és tétel nagyságban készülnek itt a legkülönbözőbb dobozok. Legnagyobb megrendelői a cipőipar, a gyógyszeripar és az ipari szövetkezetek. Pillanatnyilag a készáru és az alapanyagok tárolása nehezen oldható meg helyszűke

miatt. A rossz papírellátás miatt 2 hónapi készletet kellene ahhoz tartani, hogy mindig legyen megfelelő minőségű anyag, amiből válogatni lehetne. Tekintve, hogy hét végén nem tudnak szállítványokat fogadni, alapítói a Tisza pályaudvar fedett átrakót létesítő gazdasági társaságnak. A Volán kirakói a vagonokat és a tárolóhelyről hét közben folyamatosan szállítják ki a gyártáshoz szükséges anyagokat.

A további fejlődés alapja Solymár István elnök szerint az utóbbi évek nyereségéből finanszírozott beruházás lehet a jelenlegi udvari épületekben szétszórtan működő gépeket, munkafolyamatokat ésszerű, technológiai rendszerbe kell foglalni. A telek folytatásaként a Huszár utcában vásárolt magánházban és kertészszerben a felújítás, építkezés után a meglévő gépeket gyártósorként tudják elhelyezni. Nagymértékben javul az anyagmozgatás szervezettsége. A felszabaduló régebbi épületek megoldják a raktározási nehézségeket.

Az új emeleti rész a dolgozók szociális ellátottságát fogja javítani. Esztétikus környezetben ebédelhetnek és tisztálkodhatnak majd a munkások. A munkakörülményekben is közeledni kívánna a nagyobb vállalatok által nyújtott lehetőségekhez.

A korszerűsítés kétévi fejlesztési alapjukat lekötötte ugyan, de ez az összeg a munkakörülmények javulása mellett, gazdálkodási, termelési eredményeikben hosszabb távon mindenképpen megtérül.

T. Sz. I.

Minőségügyi konferencia

Országos minőségügyi konferenciát tartottak csütörtökön Budapesten, a Duna Intercontinental Szállóban.

A tanácskozáson — amelyet az MTE SZ Központi Szabványosítási és Minőségügyi Bizottsága más MTE SZ-egyesületekkel, valamint a Magyar Szabványügyi Hivatallal közösen rendezett — több mint négyszáz szakember az anyag- és energia-takarékos technológiák és a termékek minősége közötti kölcsönhatást vizsgálta meg.

Szilcsay Béla államtitkár, az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke — távollétében felolvastott — nyitó-előadása emlékeztetett rá: a hetvenes évek eleje óta, az anyag- és energia ugrásszerű drágulásával, a hatékonyság — gazdasági fejlődésünk egyik meghatározó tényezőjévé vált. A termé-

kek minőségét kell oly mértékben javítani, hogy a korszerűbb konstrukciók egyúttal gazdaságosabb előállítását is adjanak.

Egy közelmúltban végzett felmérés szerint hazánkban évente mintegy 2,6 milliárd forintba tehető a minőségi hibákból eredő gazdasági veszteség. E hibák 90 százaléka az ipari ágazatokban keletkezik, zömében olyan területeken, ahol az anyag- és energiafelhasználás is meghaladja az átlagos szintet.

A nyitóelőadás után további plenáris előadásokra került sor. Kádár József építésügyi és városfejlesztési államtitkár az építőipari, Dénes Lajos mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszteri helyettes az élelmiszer-gazdasági — termékek korszerűsítését célzó fejlesztéseket ismertette.

Ideg- és elmeorvosok nemzetközi megbeszélése

A Magyar Ideg- és Elmeorvosok Társaságának 30. nemzeti kongresszusa kezdődött csütörtökön, a Magyar Tudományos Akadémia kongresszusi termében. Dr. Csanda Endre egyetemi tanár, a társaság elnöke, a Neurológiai Világszövetség alelnöke nyitotta meg a tanácskozást, amelyen részt vesznek számos európai országból érkezett szakemberek, köztük világhírű ideggyógyászok, mint például Eero Hokkanen, a finnországi ouloui egyetem pro-

fesszora, a fejfájást tanulmányozó nemzetközi szövetség elnöke és Heinz Schulze, a berlini idegklinikai tanszék vezető tanára az NDK-ból.

A magyar neurológia se regszemléjén több mint 250 tudományos előadást tartanak. A hazai szakemberek beszámolnak az utóbbi öt évben elért kutatási és klinikai eredményekről. Ismertetik a többi között a fájdalom kezelésének újabb eredményeit, a Parkinson-betegség számos új gyógyszerének hatását. Megvitatják a pszichoterápia korszerű módszereit, amelyeket igen jó eredménnyel alkalmaznak a neurológiai gyógyításánál. A skizofréria modern elméleti és kezelési módszereiről, a migrén korszerű orvoslásának tapasztalatairól is tájékoztatják egymást. Az izombetegségek plazmaferézis terápiájáról is szólanak a négy napig tartó tudományos ülésen.

Katalógus, kukoricákról

Katalógust készítenek Európa kukoricagénkincséről, s hozzáfognak az egyes országok birtokában levő, helyi genetikai alapanyagok nemesítési értékének felméréséhez. Erről határozta a FAO kukoricagenetikai munkacsoportjának tanácskozáson, amely csütörtökön fejeződött be Martonvásáron, az MTA Mezőgazdasági Kutató Intézetében. A munkacsoportban Bulgária, Jugoszlávia, Magyarország, Portugália, Románia, valamint Magyarország kutatóintézeteinek szakemberei vesznek részt.

Herczeg Márton, a martonvásári intézet kukoricagenetikai osztályvezetője, a magyar delegáció tagja megállapította: Az európai kukoricagénkincs felkutatásának, összegyűjtésének és megőrzésének célja a nemesítési munka megújítása,

Védett ezüstfa

Erdészeti szakemberek javaslatára védetté nyilvánítottak egy Hajdúsámon határában díszlő ezüstfariást. Az ezüstfák általában ritkán haladják meg a cserje méreteit. A hajdú-

sámonni azonban minden tekintetben elüt az átlagtól: a törzs kerülete csaknem 120 centiméter, a magassága pedig eléri a tizenöt métert. Főként különleges méretei miatt számít ritkaságnak, s ezért kapott védelmet.